

A BIZALOMRÓL

Bizalmunk Istenben

A hit, remény, szeretet három isteni erénye közül ez a középső

Mottó:

Az állandóan imádkozó tanítványhoz így szólt a Mester:

– *Meddig fogsz még Istenre támaszkodni, ahelyett hogy a saját lábadra állnál?*

A tanítvány megdöbbsent.

– De hiszen te tanítasz bennünket arra, hogy Istenre mint Atyára tekintsünk!

– És mikor fogod megtanulni, hogy egy apa nem azért van, hogy rátámaszkodjunk, hanem azért, hogy önállóságra neveljen?

Két szélsőség között mindig párban van az erény!

Mennyire bízam ügyeim intézését Istenre?

1. vakmerő bizalom
(mindenestül)

2. bizalmatlanság
(semennyire)

4. **ÓRÁ HAGYATKOZÁS**
(valamennyire igen)

3. **ÖNÁLLÓSÁG**
(a magam részét ne)

1. Istenkísértés = vakmerő bizalom

Szentlélek elleni bűn, mint minden bűn a reménnyel kapcsolatban. Megmaradó bűn, mert elbizakodottságunkban nem jut eszünkbe megbánni.

Hívó emberek eget verő lustaságának gyümölcse. Nemcsak mások gondjával nem akarok foglalkozni, de még magammal sem.

A Gondviselés köteles vigyázni rám. Az angyaloknak más dolguk sincs, mint arra ügyelni, hogy kőbe ne üssem lábamat (Zsolt 91,11-12).

Ez Máténál a második (4,5-7), Lukácsnál a harmadik (4,9-12) kísértése Jézusnak: „Vesd le magad a templom párkányáról!” Vesd magad „bátran” = vakmerően a Gondviselés karjaiba! Semmit sem kell csinálnod. Mutatványodra tódulnak majd utánad a tömegek. Nem kell ember-től emberig érő személyes bíbelődéssel pocskolnod drága idődet.

Sola fides: pöre hited üdvözít! Ez nem erény, ez bűn. Legfeljebb az menti elkövetőjét, hogy nem tudja, mit cselekszik.

2. A hitetlenség bűne = reménytelenség

Az Istenbe vetett bizalom részleges vagy teljes hiánya.

Mindent nekem kell intéznie a magam számára. Senki-re sem számíthatok. El is próbálok intézni mindent magamnak, de a lét sivár. Alig sikerül valami. Pusztá létemet is állandó fenyegettségben tengetem.

A hiányérzetek és kielégületlenségek örvénye egyre mélyebbre ránt, míg kétségbeesésemben önkezemmel véget nem vetek ennek a kilátástalan és értelmetlen gyötrődésnek.

Ez is Szentlélek elleni bűn, hacsak nem betegség, amit kezelni kell a pszichiátrián.

Júdás bűne ez, a kárhozat fiáé, aki nem tudja megbocsátani magának az árulást. Bizalmatlansága onnan ered, hogy nagyobbnak érzi bűnét, mint Isten irgalmát. Pedig ő csak jót akart: ki akarta ugrasztani a nyulat a bokorból, hogy ha sarokba szorítják a Mestert, csak fölhagy majd kőszó gyógyítgatásaival, és kibontja a messiási szabadságharc zászlaját. De nem így sült el a dolog. Mindennek vége.

Hát akkor cselekedjünk ennek megfelelően. Hol a kötél, hol az ág, amely megtart? Az öngyilkosság a reménytelen élet logikus következménye. Ez is életellenes, mint a vakmerő bizalom hanyaveti ugrálása.

3. Mennyire bízam ügyeim intézését Istenre?

Ne mindenestül! A magam részét ne!

Azt állítom, hogy a Szentlélek az ÖNÁLLÓSÁG jó szelleme. Ő az, aki kisodorja a tanítványokat az utolsó városai óvóhelyről. Nincs többé mama szoknyájába kapaszkodás:

– Mester, ne aludj, csinálj valamit helyettünk!

– Hol az a mustármagnyi hitetek, amely odébb löki az útból a hegyet, és lecsendesíti a tengert? Nem engem kell fölragatni, hanem saját hiteteket mozgósítani. Önállóság, gyermekeim! Én elmegyek, ti itt maradtok. De elküldöm Apácskám Lelkét, hogy amikor eljön a ti órátok, tudjátok, mit kell mondanotok, tennetek. Az önállóság Lelkének erejében nem kell futnotok senkihez: a saját dolgaitokat magatok intézitek – mesterfokon. Én pedig alhatom a bárka végében a kispárnámon, mert a magam részét már elveztem.

4. Az önállóság párja a BIZALOM, a REMÉNY, a RÁHAGYATKOZÁS

Ez az erény abból a meggyőződésből táplálkozik, hogy ami van, az jó. Isten mindent jónak teremtett, és mi mindent jóra használhatunk (Ter 1,4.10.12.18.21.25; 2,9.12). Ő ugyanis mindent közreműködött azok javára, akik szeretik (Róm 8,28). Ő ugyanis Jóisten. Nem közönyös, nem gonosz, hanem jó. Mert a LÉT jó. A lét a Jóistentől van. Csak a semmi nincs Tőle. Ami viszont Tőle VAN, az mind jó!

A szép és kellemes, a hasznos és szükséges arra jó, hogy élvezzük. A rút és kellemetlen, a káros és fölösleges pedig arra jó, hogy változtassunk rajta, míg tudunk (Ter 2,18.22), vagy hősiiesen tűrjük, segítsünk elviselni, ha megváltoztatni nem tudjuk. A szorgos változtatásnál nincs nagyobb, legfeljebb a hősiesség türelem.

Mindenre képes vagyok abban, aki erőt ad – mondja Pál apostol (Fil 4,13)! Ha változtatni lehet: a szorgos tette; ha nem lehet: a hősiesség türelemre. Szüntelen imával mindkettő elérhető (Lk 21,36). Szorgalom és türelem együtt a „minden”.

Mikor látjuk Jézust imádkozni? Mielőtt valami fontosat kell tennie: például a tanítványok kiválasztásakor (Lk 6,

12-13), s mielőtt valami nehezre kell elviselnie: például a passiót. Ilyenkor teljesen Apácskájára hagyatkozik, míg meg nem születik benne a nagy döntés. Aztán bátran lép (Mk 14,36-42).

Összefoglalva az erénypárt:

Küzdeni erőnk szerint a legnemesbékért, abban a reményben, hogy eredményes lesz – ez a szorgos önállóság erénye.

Elviselni a változtathatatlanokat abban a reményben, hogy érdemes – ez a hősiesség türelem erénye.

Az első aktívabb, a második passzívabb, de mindkettő vegyes. Mindkettőhöz kell remény. A remény hal meg utoljára, de ha meghal, vele hal a gazdája is. Remény nélkül nem tudunk élni: sem tenni, sem tűrni.

Mindkettőhöz ad elég erőt a Jóság onnan felülről, ha kérjük, s innen belülről, ha figyelünk rá.

Ha bármelyikben elbuknánk, a reménynek akkor sem kell elhálnia, mert még mindig bízhatunk a megbocsátásban: az újrakezdés lehetőségében. Ennek Lelkét lehelte kisközössége tagjaira Jézus húsvétvasárnap (Jn 20,22-23).

Tenni és tűrni! Rádásul nem is vagyunk egyedül.

Kovács Tádé

Bizalom a családban

A mindennapokban akkor szokott előtérbe kerülni a bizalom, amikor elvész. Elvész a bizalom. Eljátszotta az, akiben eddig bízta. Elveszett bennem az érzés, hogy számíthatok rá, hogy ő szeret engem. Mintha a bizalom olyan alaperőtér lenne, amelyet az egészséges, (csalódásuktól, megkeseredésektől még nem torzult) ember eleve „megszavaz” embertársainak. Olyan megelőlegezés ez, amely valamilyen alapra, tapasztalatra vagy mások tanúságtételére épül. Alapra, hogy ő már bizonyította megbízhatóságát. Tapasztalatra, hogy ő és a hozzá hasonló, az ő köré tartozók bizonyították, hogy lehet rájuk támaszkodni. Tanúságtételre: valaki garancia arra nézve, hogy bízhatok az általam kevésbé ismert felebarátomban.

Kiemelten is bizalmunkat helyezük azokba, akik vérségi kötelékkel kapcsolódnak hozzánk, vagyis a családtagjainkba. A családban ugyanis eleve arra kötöttünk szövetséget, hogy igyekszünk egymást szeretni. A bizalom alapja tehát az, hogy szeretnek minket. Szeretnek engem, tehát bízom bennük. Szeretem őket, tehát bíznak bennem. Ha valamiféle meghatározást szeretnék adni a bizalomra, akkor ezt adnám: **a kiszámítható szeretettséget erősítő ereje.**

A kiszámítható itt nem a piactársalgásban használt haszonkeresési

áttekinthetőséget jelenti, hanem az átláthatóságot, a következetességet, annak az alapnak a stabilitását, amelyre építhetünk. Ennek a kiszámíthatóságnak az ellentéte a szeszélyesség, a csapongó viselkedés, a hangulati bizonytalanság.

A családra vonatkoztatva a szakemberek (Weber, Somlai, Gyökössi, Bánlaky...) négy jellegzetes modellt adnak; ezek segítenek a magunk családjának kritikus mérlegelésében.

1. A **diktatórikus és merev** családi erőteret valaki által eldöntött szabályok szerint működteti a családot. Nevezük ezt „**törvényi**” **bizalomnak**. Ez is nevezhető bizalomnak, ugyanis világos, kiszámítható együttélést biztosít. A gyerek is kitalálhatja benne, hogy ha ezt meg ezt teszi, azért ez meg ez jár. Ha rosszat tesz, milyen büntetésre számíthat, ha jót tesz, milyen jutalom várható. Ennek a modellnek hibája, hogy a család nem törvényhozó tagjai nem érzik magukénak a működés elveit. Kényszerpályán élnek. Belesimulnak, elviselnek, fölzárkóznak vagy láznak, aszerint hogy milyen karakterű, fejlődési és életkori sajátosságú egyéniségek. Ez a tömönatok világa. „Ez van, ezt kell csinálnod!” „Nem szeretni kell az ételt, hanem megenni!” „Nehogy már a nyúl vigye a puskát!”

2. A **demokratikus és merev** családi erőterben a család döntéshozására alkalmas tagjai közös elhatározással fogalmazzák meg működési elveiket. Ezt nevezhetjük „**szabályozott**” **bizalomnak**. Ennek a bizalomnak az alapja az, hogy bár engem is kötelez, amit meghatároztunk, de a többiek szintén kötelezi. Itt is van veszély. Ezek a szabályok ugyanis megkövülnek, és azt is meg akarják határozni, amit ezekkel a korábban jó döntésekkel már nem lehet megoldani. A szabály uralkodik választóin. A család tagjai magukénak érezhetik szabályaikat, hiszen ők alkották meg azokat. Mindenki számon kérheti önmagától és a többiektől azok betartását. A család tagjai ebben a modellben általában szívesen alkalmazzák önmagukra a demokratikus elemeket, merevséget pedig elsősorban a többiek magatartásának megítélésében mutatnak. Ez jól felismerhető a „bezzeg” kezdetű mondatokban: „Bezzeg amikor mi voltunk kicsik, sokkal keményebben fogtatók bennünket!” „Bezzeg neki szabad, nekem pedig tiltjátok!”

3. A **diktatórikus és rugalmas** családi erőteret meghatározott elvekre épül, de azokat hangulat, lelkiállapot szerint alkalmazza. Nevezük ezt „**sodródó**” **bizalomnak**. Az élet szükség szerűen besodródó szabályozásokba, ugyanakkor elsodor, és mégis vissza kell találni

ni a megtartó pillérekhez. A vallásos ember kiváltképpen szükségét érzi, hogy szülői diktátumain enyhítsen, szeretet címen engedményeket tegyen. Élhetővé kell tenni a családi mindennapokat, mondatja velünk a jó lelkiismeret. A magunk számára is meg kell könnyíteni a saját rendelkezéseink légkörét, mondatja velünk az a tény, hogy mi is elfáradunk, idegeskedünk, hibázunk. Ez a hullámzó mondatok világa. „Az tegnap volt, ma ez van.” „Amit akkor mondtam, felejtset el!” „Már a múltkor is megmondtam: utoljára engedtelek el bulizni!”

4. A **demokratikus és rugalmas** családi erőtér azt jelenti, hogy közösen megállapított szabályainkat az élet adott kihívásaihoz igazítva igyekszünk alkalmazni. Nevezük ezt „megtartó” **bizalomnak**. A légkör adja az igazi megbízhatóságot, nem pedig az írott, rögzített szabály. A légkör adja a rugalmas élethez való alkalmat, nem pedig a merev kövületek. A család tagjainak önmagukat kell megtartaniuk, és ennek erejéből tudják egymást is tartani. Nem azért bíznak egymásban, mert mindig minden rendben van. Az a bizalom alapja, hogy mindig mindenki jót akar. A megtartó erőt az jelenti, hogy az emberi bizonytalansági tényezők fölé emel az, hogy mindenki jó akar lenni, ha nem sikerül is mindig és mindenben. Veszélyek itt is vannak, hiszen a vágyak és a

normák sokszor ütköznek, és dönteni kell. Rendkívüli helyzetben a határozott döntést lendíti át a családot egy-egy akadályon. Ez a szívvel fogalmazott mondatok világa. „Miért csinálod ezt velünk!?” „Jó, és vigyázzatok egymásra!” „Te is látod, hogy nem neked való társaság, mondd nekik, hogy nem érsz rá velük sörözni.”

A négy modell mindegyike megjelenik egy család életében. A családi élet olyan folyamat, amely a gyermek megszületésével kezdődik, és a gyermek kirepüléséig tart. Az összetartozás persze nem szűnik meg a kirepüléssel, de a röptető család mint fészek betöltötte küldetését. A szülők mint a család alapjai felelősek a bizalom erőterének kialakításáért és megőrzéséért. Nagyon jó, ha mindkét szülő bírja gyerekeik bizalmát. Baj, ha az egyik szülő a bizalmat illetően megelégszik háttérhelyzetével, és mindig a párja képviseli a normákat. Az pedig tragédia, ha adott időben és adott helyzetben egyik szülő sem tud felnőni a gyermekek bizalmi várakozásához, bizalmi szükségletéhez. Nem engedhetjük meg azt a lemerült állapotot, hogy mindketten padlón legyünk, és támasz értékű jelenlét helyett egymásra mutogassunk, vagy rezignáltan legyintsünk. A négy modell bármelyike jobb ennél.

Minden család a maga összetételének függvényében keveri ki a maga bizalmat életető koktéliját, törekedve a „megtartó” modell felé.

A valóságban a dolgok nem mennek úgy, mint ahogyan megálmodjuk. A bizalmat el lehet veszíteni, el lehet játszani, vissza lehet vele élni. A bizalom **kockázatvállalást** is jelent. A szülői bizalom a gyermekek felé szintén kockázat vállalását jelenti. A kortárs csoportokból jövő negatív hatások, a média értékromboló hatásai, a divátáramlatok ízlést és pénztárcát támadó erői mind-mind hatnak gyermekeinkre. A szülő egy-két hatása a sok között. Hogy ez a hatás minél hatékonyabb legyen, ahhoz megelőlegezett bizalomra is szükség van. Álmódzás helyett „a lehető jót akarjuk, s ne a képzelt jót” (Széchenyi). A bizalommal való visszaélés előfordulása sem veheti el a szülők kedvét a kockázat vállalásától. A bizalom értelmi és érzelmi megvalósulása azt jelenti, hogy használjuk a fejünket, hogy értelmes döntéseink legyenek, ugyanakkor gyerekeinkkel különösen is megtapasztalhatjuk, hogy „jól csak a szívvel lát az ember” (Exupéry). Hatékonyan csak jó szívhangokkal áthatottan működik egy család.

A hívó családok bizalmi légkörének sajátossága, hogy **égre tekintően** alakul. A megtartó modell lényegét a jót akarásban fogalmaztuk meg. Akarhatom valakinek a jót úgy, ahogy én gondolom az ő számára, akarhatom úgy, ahogyan ő gondolja a maga számára. Az igazi az lenne, ha úgy akarhatnám a jót, ahogyan mennyei Atyánk akarja az ő számára. A hívó bizalom a család közös istenkeresésére épül. Isten akaratára felette áll annak, ami földi értelemben kellemes, hasznos, kiváltságos. Minden emberi kérdőjelünket az oldhatja fel, hogy Isten jót akar nekünk. Amint tehát a szülők bíznak mennyei Atyjukban, amint a szülők bíznak egymásban, amint a gyerekek bíznak szüleikben, úgy válik valósággá, hogy mindannyian bíznak egymásban – az égre tekintésük erejében. Hitbéli elbizonytalanodások, megkérdőjelező próbák természetes jelenségek a családban is. Ezek figyelmeztetnek arra, hogy szerény határozottsággal képviseljük meglátásainkat: Szerényen, hisz mindannyian úton vagyunk, és határozottan, mert a meglátott igazság kötelez bennünket. A családi bizalomnak végül is „sorstársi” élethelyzetünkben kell érvényesülnie. Rajtunk fordul.

*„Nem a menny veszett el,
A világ tágasabb.
A menny itt van közel,
Magadban kutat!”*

(Tóth Attila: Karcolat)

Király Ignác

